

ДОГОВОР

ЗА

ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ

**Подписан в Маастрихт
на 7 февруари 1992 година,
в сила от 1 ноември 1993 година**

*Консолидирана версия
след измененията от Амстердам и Ница,
Официален вестник на ЕО, серия С, № 325, 24 декември 2002 г.*

НЕГОВО ВЕЛИЧЕСТВО КРАЛЯТ НА БЕЛГИЙЦИТЕ, НЕЙНО ВЕЛИЧЕСТВО КРАЛИЦАТА НА ДАНИЯ, ПРЕЗИДЕНТЪТ НА ФЕДЕРАЛНА РЕПУБЛИКА ГЕРМАНИЯ, ПРЕЗИДЕНТЪТ НА РЕПУБЛИКА ГЪРЦИЯ, НЕГОВО ВЕЛИЧЕСТВО КРАЛЯТ НА ИСПАНИЯ, ПРЕЗИДЕНТЪТ НА ФРЕНСКАТА РЕПУБЛИКА, ПРЕЗИДЕНТЪТ НА ИРЛАНДИЯ, ПРЕЗИДЕНТЪТ НА РЕПУБЛИКА ИТАЛИЯ, НЕГОВО КРАЛСКО ВИСОЧЕСТВО ВЕЛИКИЯТ ХЕРЦОГ НА ЛЮКСЕМБУРГ, НЕЙНО ВЕЛИЧЕСТВО КРАЛИЦАТА НА НИДЕРЛАНДИЯ, ПРЕЗИДЕНТЪТ НА РЕПУБЛИКА ПОРТУГАЛИЯ, НЕЙНО ВЕЛИЧЕСТВО КРАЛИЦАТА НА ОБЕДИНЕНОТО КРАЛСТВО ВЕЛИКОБРИТАНИЯ И СЕВЕРНА ИРЛАНДИЯ,

РЕШЕНИ да пристъпят към нов етап в процеса на европейската интеграция, започнал със създаването на Европейските общности;

КАТО НАПОМНЯТ историческото значение на края на разделението на европейския континент и необходимостта да се установят стабилни основи за изграждането на бъдеща Европа;

КАТО ПОТВЪРЖДАВАТ своята привързаност към принципите на свободата, демокрацията и зачитането на правата на човека и

основните свободи, както и на правовата държава;

КАТО ПОТВЪРЖДАВАТ своята привързаност към основните социални права, уредени в Европейската социална харта, подписана в Торино на 18 октомври 1961 г. и в Общностната харта на основните социални права на работниците от 1989 г.;

КАТО ЖЕЛАЯТ да задълбочат солидарността между своите народи, при зачитане на тяхната история, култура и традиции;

КАТО ЖЕЛАЯТ да засилят демократичния характер и ефикасността на функционирането на институциите, които в единна институционална рамка да осъществяват по-добре възложените им задачи;

РЕШЕНИ да укрепят своите икономики и да постигнат тяхното сливане, да създадат икономически и валутен съюз, включващ, в съответствие с разпоредбите на този договор, една единна и стабилна валута;

РЕШЕНИ да допринесат за икономическия и социалния прогрес на своите народи, при зачитане на принципа за устойчиво развитие и в рамките на установяването на вътрешния пазар, на засиленото сближаване и на опазването на околната среда, и чрез осъществяването на политики за успореден напредък в икономическата интеграция и в другите области;

РЕШЕНИ да установят общо гражданство за гражданите на своите страни;

РЕШЕНИ да осъществяват обща политика по външните работи и сигурността, включваща постепенно установяване на обща отбранителна политика, което би могло да доведе до обща отбрана, съгласно разпоредбите на член 17, като по този начин укрепват идентичността на Европа и нейната независимост с оглед укрепването на мира, сигурността и прогреса в Европа и света;

РЕШЕНИ да улеснят свободното движение на лицата при гарантиране на сигурността и безопасността на своите народи, като създадат пространство на свобода, сигурност и справедливост, съгласно разпоредбите на този договор;

РЕШЕНИ да продължат процеса на създаване на все по-тесен съюз между народите на Европа, в който решенията се приемат възможно най-близо до гражданите, съгласно принципа на субсидиарността;

В ПЕРСПЕКТИВАТА на предстоящите етапи за постигане на напредък в европейската интеграция;

РЕШИХА да създадат Европейски съюз и за тази цел определиха за свои пълномощни представители...,

които, след като размениха своите пълномощия, установени за валидни и съставени в надлежна форма, се съгласиха за следното:

ДЯЛ I. ОБЩИ РАЗПОРЕДБИ

Член 1 *(предишен член А)*

С този договор Високодоговарящите страни създават по между си ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ, наричан по-надолу „Съюзът“.

Настоящият договор бележи нов етап в процеса на създаване на един все по-тесен съюз между народите на Европа, в който решенията се вземат колкото е възможно по-открито и колкото е възможно по-близо до гражданите.

Съюзът се основава на Европейските общности, допълнени от политиките и формите на сътрудничество, уредени в този договор. Неговата задача е да организира по единен и солидарен начин отношенията между държавите-членки и отношенията между техните народи.

Член 2 *(предишен член В)*

Съюзът си поставя следните цели:

- да допринася за икономическия и социалния прогрес и високата степен на заетост и да постигне равномерно и устойчиво развитие, по-специално чрез създаване на пространство без вътрешни граници, чрез засилено икономическо и социално сближаване и чрез създаване на икономически и валутен съюз, включващ и единна валута, съгласно разпоредбите на този договор;

- да утвърждава своята идентичност на международната сцена, по-специално чрез осъществяването на обща политика по външните работи и сигурността, включваща постепенно определяне на обща отбранителна политика, която би могла да доведе до обща отбрана, съгласно разпоредбите на член 17;

- да усилва защитата на правата и интересите на гражданите на държавите-членки чрез установяване на гражданство на Съюза;

- да поддържа и развива Съюза като пространство на свобода, сигурност и справедливост, в което е осигурено свободното движение на лицата, съвместно с подходящи мерки по контрола на външните граници, убежището и имиграцията, както и превенцията на престъпността и борба с нея;

- да поддържа цялото аке комюнотер и да го развива с оглед да се определи доколко е необходимо ревизиране на установените по този договор политики и форми на сътрудничество за осигуряване на ефективност на общностните механизми и институции.

Целите на Съюза се постигат съгласно разпоредбите на този договор и предвидените в него условия и срокове, при зачитане на

принципа на субсидиарността, както е дефиниран в член 5 от Договора за създаване на Европейската общност.

Член 3 *(предишен член C)*

Съюзът притежава единна институционна рамка, която осигурява единството и целостта на действията за осъществяване на неговите цели, при спазване и развиване на *Acquis communautaire*.

Съюзът осигурява по-специално единство на всички свои външни действия в рамките на своите политики в областта на външните работи, сигурността, икономиката и развитието. Съветът и Комисията са отговорни за осигуряването на това единство и си сътрудничат за тази цел.

Те осъществяват тези политики съобразно съответните си компетенции.

Член 4 *(предишен член D)*

Европейският съвет дава на Съюза необходимите за неговото развитие импулси и определя общите му политически насоки.

Европейският съвет се състои от държавните или правителствени ръководители на държавите-членки и Председателя на Комисията.

Те се подпомагат от министрите на външните работи на държавите-членки и един член на Комисията. Европейският съвет заседава най-малко два пъти годишно, под председателството на държавния или правителствен ръководител на държавата-членка, която осъществява председателство го на Съвета.

Европейският съвет представя пред Европейския парламент доклад след всяка от своите срещи, както и годишен писмен доклад за напредъка на Съюза.

Член 5 *(предишен член E)*

Европейският парламент, Съветът, Комисията, Съдът и Сметната палата осъществяват своите функции при условията и с оглед целите, предвидени, от една страна, от разпоредбите на договорите за създаване на Европейските общности и последващите договори и актове за тяхното изменение или допълване, и от друга страна от останалите разпоредби от този договор.

Член 6 *(предишен член F)*

1. Съюзът се основава на принципите на свободата, демокрацията, зачитането на правата на човека и основните свободи, както и на правовата държава, като общи за държавите-членки принципи.

2. Съюзът зачита основните права, така, както са гарантирани от Европейската конвенция за защита на правата на човека и основните свободи, подписана в Рим на 4 ноември 1950 година, и както произтичат от конституционните традиции, общи за държавите-членки, като общи принципи на Общностното право.

3. Съюзът зачита националната идентичност на своите държави-членки.

4. Съюзът си осигурява средствата, необходими за постигането на неговите цели и осъществяването на неговите политики.

Член 7 *(предишен член F-1, изм. ДН)*

1. По мотивирано предложение на една трета от държавите-членки, Европейския парламент или Комисията, Съветът, с мнозинство от четири пети от членовете си, след одобрение на Европейския парламент, може да констатира наличието на явен риск от тежко нарушение от държава-членка на принципите по член 6, § 1 и да й отправи необходимите препоръки. След тази констатация Съветът изслушва съответната държава-членка и по същата процедура може да покани независими лица в разумен срок да изготвят доклад за положението в съответната държава-членка.

Съветът редовно следи дали остават налице основанията, които са мотивирали неговата констатация.

2. Съветът, в състав държавни и правителствени ръководители, с единодушие, по предложение на една трета от държавите-членки или Комисията, след одобрение на Европейския парламент, може да констатира наличието на тежко и постоянно нарушение от държава-членка на принципите по член 6, § 1, след като покани правителството на съответната държава-членка да изложи своите съображения.

3. Когато е направена констатацията по § 2, Съветът, с квалифицирано мнозинство, може да реши да спре някои от правата, произтичащи от прилагането на този договор за съответната държава-членка, включително правото на глас на представителя на нейното правителство в Съвета. Съветът съобразява възможното отражение на това спиране върху правата и задълженията на физическите и юридическите лица.

Задълженията на съответната държава-членка по този договор във всички случаи остават в сила.

4. Съветът, с квалифицирано мнозинство, може по-късно да вземе решение за изменение на мерките по § 3 или да ги отмени с оглед премяна в ситуацията, довела до налагането им.

5. За целите на този член Съветът взема решения, без да се брои гласът на представителя на правителството на съответната държава-

членка. Въздържането на присъстващите или представените членове не е пречка за приемането на решенията по § 2. Квалифицираното мнозинство се определя при същото оразмеряване на гласовете на членовете на Съвета, както е определено в член 205, § 2 от Договора за създаване на Европейската общност. Настоящата разпоредба се прилага и в случай на спиране на правото на глас по § 3.

6. За целите на § 1 и 2 Европейският парламент се произнася с мнозинство две трети от подадените гласове, представляващи мнозинство от неговите членове.

**ДЯЛ II. РАЗПОРЕДБИ ЗА ИЗМЕНЕНИЕ НА
ДОГОВОРА ЗА СЪЗДАВАНЕ НА
ЕВРОПЕЙСКАТА ИКОНОМИЧЕСКА ОБЩНОСТ
С ОГЛЕД СЪЗДАВАНЕТО НА
ЕВРОПЕЙСКАТА ОБЩНОСТ**

Член 8 *(предишен член G)**

**ДЯЛ III. РАЗПОРЕДБИ ЗА ИЗМЕНЕНИЕ НА
ДОГОВОРА ЗА СЪЗДАВАНЕ НА
ЕВРОПЕЙСКАТА ОБЩНОСТ
ЗА ВЪГЛИЩА И СТОМАНА**

Член 9 *(предишен член H)**

**ДЯЛ IV. РАЗПОРЕДБИ ЗА ИЗМЕНЕНИЕ НА
ДОГОВОРА ЗА СЪЗДАВАНЕ НА
ЕВРОПЕЙСКАТА ОБЩНОСТ ЗА АТОМНА ЕНЕРГИЯ**

Член 10 *(предишен член I)**.

---

* Изменението на чл. 8, 9 и 10 са отразени в консолидираните версии на съответните Договори – бел. съст.

ДЯЛ V. РАЗПОРЕДБИ ОТНОСНО ОБЩАТА ПОЛИТИКА ПО ВЪНШНИТЕ РАБОТИ И СИГУРНОСТТА

Член 11 *(предишен член J-1)*

1. Съюзът формулира и прилага обща политика по външните работи и сигурността, която обхваща всички области на политиката по външните работи и сигурността, чиито цели са:

- гарантиране на общите ценности, основните интереси, независимостта и целостта на Съюза в съответствие с принципите на Устава на ООН;
- укрепване на сигурността на Съюза във всичките ѝ форми;
- поддържане на мира и укрепване на националната сигурност съгласно принципите на Устава на ООН, на Заключителния акт от Хелзинки и целите на Парижката харта, включително и принципите относно външните граници;
- разгръщане на международното сътрудничество;
- развиване и укрепване на демокрацията и правовата държава, както и зачитане на правата на човека и основните свободи.

2. Държавите-членки подкрепят активно и безрезервно политиката на Съюза по външните работи и сигурността в дух на лоялност и на взаимна солидарност.

Държавите-членки работят съгласувано за укрепването и развитието на тяхната взаимна политическа солидарност. Те се въздържат от всяко действие, противоречащо на интересите на Съюза или годно да засегне неговата ефективност като уравновесяваща сила в международните отношения.

Съветът осигурява спазването на тези принципи.

Член 12 *(предишен член J-2)*

Съюзът постига целите по член 11 като:

- определя принципите и общите насоки на общата политика по външните работи и сигурността;
- приема общи стратегии;
- приема общи действия;
- приема общи позиции;
- укрепва системното сътрудничество между държавите-членки при осъществяването на тяхната политика.

Член 13 *(предишен член J-3)*

1. Европейският съвет определя принципите и общите насоки на общата политика по външните работи и сигурността, включително и по въпроси, свързани с отбраната.

2. Европейският съвет определя общите стратегии, които ще се осъществяват от Съюза в области, в които държавите-членки имат важни общи интереси.

В общите стратегии се определят техните цели, продължителност и средства, които да бъдат предоставени от Съюза и държавите-членки.

3. Съветът приема решенията, необходими за определянето и осъществяването на общата политика по външните работи и сигурността, въз основа на общите насоки, определени от Европейския съвет.

Съветът препоръчва на Европейския съвет общи стратегии и ги осъществява, по-специално чрез приемане на общи действия и общи позиции.

Съветът следи за целостта, единството и ефективността на действията на Съюза.

Член 14 (предишен член J-4)

1. Съветът приема общи действия. Те се отнасят до специфични ситуации, за които се счита за необходимо оперативно действие на Съюза. В тях се определят техните цели, обхват, средства, които се предоставят на Съюза, условията за осъществяването им и, ако е необходимо, продължителността.

2. Ако настъпи изменение в обстоятелствата със съществено отражение върху предмета на общото действие, Съветът преразглежда принципите и целите на това действие и приема необходимите решения. Докато Съветът не вземе такова решение, общото действие остава в сила.

3. Общите действия са обвързващи за държавите-членки в техните позиции и действия.

4. Съветът може да поиска от Комисията да внесе всички необходими предложения относно общата политика по външните работи и сигурността за осъществяване на общите действия.

5. Всяко приемане на национална позиция или осъществяване на национално действие в изпълнение на общо действие, се съобщава в срок, който да позволи, ако е необходимо, предварително съгласуване в Съвета. Задължението за предварително съобщаване не се отнася за мерките, които представляват просто пренасяне на решенията на Съвета на национално равнище.

6. В случай на крайна необходимост, свързана с промяна в положението, и при липса на решение на Съвета, държавите-членки могат по спешност да предприемат наложителните мерки при отчитане на общите цели на общото действие. Съответната държава-членка незабавно информира Съвета.

7. В случай на сериозни затруднения при осъществяването на

общо действие, съответната държава-членка сезира Съвета, който обсъжда и търси подходящи решения. Те не могат да противоречат на целите на действието или да увреждат неговата ефективност.

Член 15 *(предишен член J-5)*

Съветът приема общи позиции. Те определят позицията на Съюза по специфичен проблем от географски или тематичен характер.

Държавите-членки следят за съобразяването на техните национални политики с общите позиции.

Член 16 *(предишен член J-6)*

Държавите-членки взаимно се информират и съгласуват в рамките на Съвета позициите си по всеки въпрос от общ интерес от общата политика по външните работи и сигурността, с оглед осигуряване на възможно най-ефективно осъществяване на влиянието на Съюза посредством обединение на действията им.

Член 17 *(предишен член J-7, изм. ДН)*

1. Общата политика по външните работи и сигурността включва всички въпроси, отнасящи до сигурността на Съюза, включително постепенното определяне на обща отбранителна политика, което би могло да доведе до обща отбрана, ако Европейският съвет вземе такова решение. В такъв случай той препоръчва на държавите-членки да приемат решение в същия смисъл, съгласно техните съответни конституционни разпоредби.

Политиката на Съюза по този член не засяга специфичния характер на политиката по сигурността и отбраната на някои държави-членки, зачита задълженията, произтичащи от Северноатлантическия договор за някои държави-членки, които считат, че тяхната обща отбрана се осъществява в рамките на Организацията на Северноатлантическия договор (НАТО) и е съобразена с общата политика по отбраната и сигурността, определена в тези рамки.

Постепенното определяне на обща отбранителна политика се допълва, доколкото държавите-членки го считат за необходимо, от сътрудничество между тях в областта на въоръженията.

2. Въпросите по този член включват хуманитарни и спасителни мисии, миро- поддържащи мисии и военни мисии по управлението на кризи, включително и омиротворителни мисии.

3. Решенията по този член, които имат отбранителни аспекти, се приемат, без да се засягат политиките и задълженията по § 1, алинея втора.

4. Разпоредбите на този член не са пречка за осъществяването на

по-тясно сътрудничество между две или повече държави-членки на двустранна основа, в рамките на Западноевропейския съюз (ЗЕС) и на НАТО, доколкото това сътрудничество не противоречи на предвиденото в този дял или не го затруднява.

5. С оглед осъществяването на целите по този член, неговите разпоредби ще бъдат преразгледани съгласно член 48.

Член 18 *(предишен член J-8)*

1. Председателството представлява Съюза по въпросите от общата политика по външните работи и сигурността.

2. Председателството носи отговорност за изпълнението на решенията по този дял; то изразява по принцип позицията на Съюза в международните организации и на международните конференции.

3. Председателството се подпомага от генералния секретар на Съвета, който осъществява функциите на върховен представител по общата политика по външните работи и сигурността.

4. Комисията участва изцяло в осъществяването на задачите по § 1 и 2. При осъществяването на тези задачи председателството се подпомага във всеки конкретен случай от държавата-членка, която предстои да поеме председателството.

5. Винаги, когато смете за необходимо, Съветът може да назначи специален представител, упълномощен по специфични политически въпроси.

Член 19 *(предишен член J-9)*

1. Държавите-членки координират своите действия в международните организации и на международни конференции. Там те поддържат общите позиции.

В международните организации и на международните конференции, в които не участват всички държави-членки, участващите държави-членки защитават общите позиции.

2. Без да се засягат § 1 и член 14, § 3, държавите-членки, представени в международните организации или на международните конференции, в които не участват всички държави-членки, информират последните по всички въпроси от общ интерес.

Държавите-членки, които членуват и в Съвета за сигурност на ООН, съгласуват действията си и информират подробно останалите държави-членки. Държавите-членки, които са постоянни членове на Съвета за сигурност, при изпълнението на функциите си защитават позициите и интересите на Съюза, без да се засягат техните отговорности по силата на разпоредбите на Устава на ООН.

Член 20 *(предишен член J-10)*

Дипломатическите и консулските представителства на държавите-членки и делегациите на Комисията в трети страни и на международни конференции, както и техните представители в международните организации, си сътрудничат за осигуряване на зачитане и осъществяване на общите позиции и общите действия, приети от Съвета.

Те активизират своето сътрудничество чрез обмен на информация, общи оценки и съдействие за прилагането на разпоредбите по член 20 на Договора за създаване на Европейската общност.

Член 21 *(предишен член J-11)*

Председателството се консултира с Европейския парламент по главните аспекти и основните насоки на общата политика по външните работи и сигурността и следи становищата на Европейския парламент да бъдат взети надлежно предвид. Европейският парламент се информира редовно от председателството и Комисията за развитието на обидата политика по външните работи и сигурността на Съюза.

Европейският парламент може да отправя въпроси или препоръки до Съвета. Ежегодно той провежда дебат относно напредъка при осъществяването на общата политика по външните работи и сигурността.

Член 22 *(предишен член J-12)*

1. Всяка държава-членка или Комисията може да сезира Съвета по всеки въпрос относно общата политика по външните работи и сигурността и да внася предложения в Съвета.

2. В случаите, изискващи бързо решение, председателството, служебно или по искане на Комисията или на държава-членка, свиква извънредно заседание на Съвета в срок от четиридесет и осем часа или в случай на спешност – в по- кратък период.

Член 23 *(предишен член J-13)*

1. Решенията по този дял се приемат от Съвета с единодушие. Въздържането на присъстващите или представените членове не представлява пречка за приемането на тези решения.

Всеки въздържал се член на Съвета може, на основание настоящата алинея, Да направи формална декларация. В този случай той не е задължен да прилага решението, но приема, че решението е обвързващо за Съюза. В дух на взаимна солидарност съответната държава-членка се въздържа от всяко действие, което може да влезе в противоречие или да препятства действие на Съюза, основаващо се на

това решение, а останалите държави-членки зачитат нейната позиция. Ако членовете на Съвета, които са придружили въздържането си с такава декларация, представляват повече от една трета от оразмерените гласове по член 205, § 2 на Договора за създаване на Европейската общност, решението не се приема.

2. По изключение от разпоредбите на § 1, Съветът действа с квалифицирано мнозинство:

- когато приема общи действия, общи позиции или всяко друго решение, основаващо се на обща стратегия;
- когато приема всяко решение по прилагане на общо действие или на обща позиция;
- *(ново ДН)* когато определя специален представител съгласно член 18, § 5.

Когато член на Съвета декларира, че поради важни национални политически съображения, които излага, възнамерява да се противопостави на приемането на решение, изискващо квалифицирано мнозинство, не се пристъпва към гласуване. Съветът, с квалифицирано мнозинство, може да поиска въпросът да бъде отнесен пред Европейския съвет за вземане на решение с единодушие.

Гласовете на членовете на Съвета се оразмеряват съгласно член 205, § 2 от Договора за създаване на Европейска общност. За приемането на решенията са необходими поне 62 гласа, подадени от поне 10 члена.

Този параграф не се прилага по отношение на решенията от военен или отбранителен аспект.

3. По процедурни въпроси Съветът се произнася с мнозинство от своите членове.

Член 24 *(предишен член J-14, изм. ДН)*

1. Когато е необходимо да бъде сключено споразумение с една или повече държави или международни организации по приложението на този дял, Съветът може да оторизира председателството, подпомагано в зависимост от случая от Комисията, да започне преговори за тази цел. Такива споразумения се сключват от Съвета по препоръка от председателството.

2. Съветът се произнася с единодушие, когато споразумението засяга въпроси, за които се изисква единодушие при приемането на вътрешни решения.

3. Когато споразумението се предвижда с оглед изпълнението на общо действие или обща позиция, Съветът се произнася с квалифицирано мнозинство, съгласно член 23, § 2.

4. Разпоредбите на този член се прилагат и спрямо въпросите по Дял VI. Когато споразумението засяга въпрос, за който се изисква

квалифицирано мнозинство за приемането на вътрешни решения или мерки, Съветът действа с квалифицирано мнозинство, в съответствие с член 34, § 3.

5. Споразуменията не обвързват държавите-членки, чийто представител в Съвета заяви, че тя трябва да се подчини на собствените си конституционни разпоредби; другите членове на Съвета могат да постигнат съгласие, че споразумението въпреки това ще се прилага временно.

6. Споразуменията, сключени при условията по този член, са обвързващи за институциите на Съюза

Член 25 *(предишен член J-15, изм. ДН)*

Без да се засяга член 207 от Договора за създаване на Европейската общност, Комитет по политиката и сигурността наблюдава международното положение в областите от общата политика по външните работи и сигурността и съдейства за определянето на политиките чрез представяне на Съвета на мнения, по искане на Съвета или по своя собствена инициатива. Той следи също и за прилагането на политиките, без да се засяга отговорността на председателството и на Комисията.

В рамките на този дял комитетът, под ръководството на Съвета, осъществява политически контрол и стратегическо ръководство на операциите по управление на кризи.

Съветът може да овласти комитета по повод и в рамките на операция по управление на криза да приема необходимите решения относно политическия контрол и стратегическото ръководство на операцията, без да се засяга член 47.

Член 26 *(предишен член J-16)*

Генералният секретар на Съвета – Върховен представител по общата политика по външните работи и сигурността – подпомага Съвета по въпроси от общата политика и външните работи и сигурността, по-специално като съдейства за определянето, изработването и осъществяването на политически решения и като води политически диалог с трети страни, действайки според случая от името на Съвета по искане на председателството.

Член 27 *(предишен член J-17)*

Комисията участва изцяло в дейностите в областта на общата политика по външните работи и сигурността.

Член 27-а *(нов ДН)*

1. Засиленото сътрудничество в някоя от областите по този дял има за цел опазването на ценностите и обслужването на интересите на Съюза като цяло чрез утвърждаване на неговата идентичност като уравновесяваща сила на международната сцена. То зачита:

- принципите, целите, общите насоки и единството на общата политика по външните работи и сигурността, както и решенията, приети в рамките на тази политика:
- компетенциите на Европейската общност и
- единството между политиките на Съюза и неговите външни действия.

2. Членове 11 до 27 и членове 27-б до 28 се прилагат по отношение на засиленото сътрудничество по този член, освен когато е предвидено друго по член 27-с и членове 43 до 45.

Член 27-в (нов ДН)

Засиленото сътрудничества по смисъла на този дял се отнася до прилагането на общо действие или обща позиция. То не се отнася до въпроси с военни или отбранителни аспекти.

Член 27-с (нов ДН)

Държавите-членки, които възнамеряват да установят засилено сътрудничество помежду си на основание член 27-б, отправят искане до Съвета.

Искането се изпраща на Комисията и за сведение на Европейския парламент. Комисията дава становище по-специално относно съвместимостта на предвиденото засилено сътрудничество с политиките на Съюза. Разрешението се дава от Съвета, който се произнася съгласно член 23, § 2, ал. 2 и 3, при зачитане на членове от 43-45.

Член 27-д (нов ДН)

Без да се засягат правомощията на председателството и на Комисията, Генералният секретар на Съвета, Върховен представител по общата политика по външните работи и сигурността, следи, Европейският парламент и всички членове на Съвета да бъдат цялостно информирани за осъществяването на засиленото сътрудничество в областта на общата политика по външните работи и сигурността.

Член 27-е (нов ДН)

Всяка държава-членка, която желае да участва в засиленото сътрудничество на основание член 27-с, съобщава своето намерение на Съвета и уведомява Комисията. Комисията представя на Съвета становище в срок от три месеца от датата на получаване на

уведомлението. В четиримесечен срок от датата на получаването на това уведомление, Съветът се произнася по искането и евентуално по специфични въпроси, за които счита за необходимо. Решението се счита за прието, освен ако Съветът с квалифицирано мнозинство в същия срок не реши да отложи въпроса; в този случай Съветът посочва мотивите за своето решение и определя срок за преразглеждането му.

За целите на този член Съветът действа с квалифицирано мнозинство. Квалифицираното мнозинство се определя при същото оразмеряване на гласовете и същата пропорция на броя на заинтересованите членове на Съвета, както е предвидено в член 23, § 2, алинея 3.

Член 28 (предишен член J-18)

1. Членове 189, 190, 196-199, 203, 204, 206-209, 213-219, 255 и 290 от Договора за създаване на Европейската общност се прилагат спрямо разпоредбите относно областите по този дял.

2. Административните разходи, произтичащи от посочените в този дял разпоредби, се поемат от бюджета на Европейските общности.

3. Оперативните разходи, произтичащи от прилагането на въпросните разпоредби, също се поемат от бюджета на Европейските общности, освен разходите по операции с военен или отбранителен аспект и в случаите, когато Съветът с единодушие реши друго.

Когато даден разход не е поет от бюджета на Европейските общности, той се поема от държавите-членки в съответствие с техния брутен национален продукт, освен ако Съветът, с единодушие, не реши друго. Що се отнася до разходите по операции с военен или отбранителен аспект, държавите-членки, чиито представители в Съвета са направили формална декларация по смисъла на член 23, § 1, алинея 2, не са длъжни да участват в тяхното финансиране.

4. Бюджетната процедура по Договора за създаване на Европейската общност се прилага спрямо разходите, които се поемат от бюджета на Европейските общности.

ДЯЛ VI. РАЗПОРЕДБИ ОТНОСНО ПОЛИЦЕЙСКОТО И СЪДЕБНОТО СЪТРУДНИЧЕСТВО ПО НАКАЗАТЕЛНОПРАВНИ ВЪПРОСИ

Член 29 (предишен член K-1)

Без да се засягат компетенции те на Европейската общност, Съюзът се стреми да предостави на гражданите висока степен на защита в пространство на свобода, сигурност и правосъдие, чрез осъществяване на съвместни действия между държавите-членки в сферата на

полицейското и съдебното сътрудничество по наказателноправни въпроси и чрез превенция и борба с расизма и ксенофобията.

Тази цел се постига чрез превенция и борба с организираната и друга престъпност и по-специално с тероризма, трафика на хора и престъпленията срещу деца, трафика на наркотици, трафика на оръжие, корупцията и измамата, чрез:

- по-тясно сътрудничество между полицейските, митническите и другите компетентни органи в държавите-членки както пряко, така и посредством Европейската полицейска служба (Европол), съгласно членове 30 и 32;

- (*изм. ДН*) по-тясно сътрудничество между съдебните и други компетентни органи в държавите-членки, включително сътрудничество посредством Европейската организация за съдебно сътрудничество (Евроюс), съгласно членове 31 и 32;

- сближаване, когато е необходимо, на наказателноправните норми в държавите-членки, в съответствие с разпоредбите на член 31, буква е).

Член 30 (*предишен член К-2*)

Общите действия по съдебното сътрудничество по наказателноправни въпроси между другото включват:

- а) оперативно сътрудничество между компетентните органи, включително полицейските, митническите и другите специализирани репресивни органи на държавите-членки по превенцията и разкриването на престъпленията и следствените действия;

- б) набиране, съхраняване, обработване, анализиране и обмяна на сведения, включително сведения от репресивните органи относно съмнителни финансови операции, по-специално с помощта на Европол, при спазване на съответните разпоредби за закрила на личните данни;

- в) сътрудничество и съвместни инициативи в областта на обучението, обмяна на служители за връзка, отредите, използването на оборудването и криминалистичните изследвания;

- д) съвместно оценяване на специфични следствени техники за разкриване на тежки форми на организирана престъпност.

2. Съветът насърчава сътрудничество с помощта на Европол и по-специално през първите пет години след влизането в сила на Договора от Амстердам:

- а) предоставя възможност на Европол да подпомага и подкрепя подготовката и да насърчава координирането и осъществяването на специфични следствени действия от компетентните органи на държавите-членки, включително оперативни действия на смесени екипи, включващи помощници от Европол;

б) постановява мерки, които да позволят на Европол да иска от компетентните органи на държавите-членки да осъществяват и да координират своите следствени действия по конкретни случаи и да развива специфични способности, които могат да бъдат предоставени на разположение на държавите-членки за подпомагане на разследването на случаи на организирана престъпност;

с) развива връзките между магистратите и следователите, специализирани в борбата срещу организираната престъпност и работещи в тясно сътрудничество с Европол;

д) създава научноизследователска, документационна и статистическа мрежа по трансграничната престъпност.

Член 31 *(предишен член К-3, изм. ДН)*

1. Общите действия по съдебно сътрудничество по наказателноправни въпроси включват:

а) улесняване и ускоряване на сътрудничеството между министерствата и съдебните или еквивалентни органи в държавите-членки, включително, когато е необходимо, с помощта на Евроюс по отношение на производството и изпълнението на решенията;

б) улесняване на екстрадицията между държавите-членки;

с) осигуряване на съвместимост на приложимите в държавите-членки разпоредби, доколкото е необходимо за подобряването на това сътрудничество;

д) предотвратяване на спорове за компетентност между държавите-членки;

е) постепенно приемане на мерки за създаване на минимални правила относно престъпните състави и наказанията, приложими спрямо организираната престъпност, тероризма и наркотрафика.

2. Съветът поощрява сътрудничеството с помощта на Евроюс като:

а) дава възможност на Евроюс да допринася за координацията между обвинителните органи на държавите-членки;

б) насърчава съдействието на Евроюс при разследването на случаи на сериозно трансгранично престъпление, по-специално в случаите на организирана престъпност, като взема предвид анализите, изготвени от Европол;

с) улеснява тясното сътрудничество между Евроюс и Европейската съдебна мрежа, по-специално с цел улесняване на изпълнението на международни съдебни поръчки и на исканията за екстрадиция.

Член 32 *(предишен член К-4)*

Съветът определя условията и ограниченията, при които компетентните органи по членове 30 и 31 могат да действат на територията на друга държава-членка съгласувано и в контакт с нейните органи.

Член 33 *(предишен член К-5)*

Този дял не засяга изпълняването на задълженията на държавите-членки по поддържането на обществения ред и опазването на вътрешната сигурност.

Член 34 *(предишен член К-6)*

1. В областите по този дял държавите-членки взаимно се информират и консултират в рамките на Съвета за координиране на действията им. За тази цел те установяват сътрудничество между съответните компетентни административни служби.

2. Съветът приема мерки и насърчава сътрудничеството за постигането на целите на Съюза, във формата и според процедурите по този дял. За тази цел той, с единодушие, по инициатива на държава-членка или на Комисията, може:

а) да приема общи позиции за определяне на подхода на Съюза по конкретен въпрос;

б) да приема рамкови решения за сближаване на законовите и подзаконовите разпоредби в държавите-членки. Рамковите решения са обвързващи за държавите-членки по отношение на резултата, които трябва да бъде постигнат, като оставят на компетентните национални органи избора на формата и начина. Те не могат да имат директен ефект;

с) да приема всякакви други решения, съвместими с целите по този дял, без каквото и да е сближаване на законовите и подзаконовите разпоредби на държавите-членки. Тези решения са обвързващи, но нямат директен ефект; Съветът, с квалифицирано мнозинство, приема мерките, необходими за тяхното прилагане на съюзно равнище;

д) да подготвя конвенции и препоръчва приемането им от държавите-членки в съответствие с техните конституционни разпоредби. В срок, определен от Съвета, държавите-членки започват съответните процедури.

След като бъдат приети от поне половината от държавите-членки, тези конвенции влизат в сила за тези държави, освен ако не предвиждат друго. Мерките по прилагане на тези конвенции се приемат в Съвета с мнозинство от две трети от договарящите страни.

3. Когато Съветът се произнася с квалифицирано мнозинство, гласовете на неговите членове се оразмеряват съгласно член 205, ал. 2 от ДЕО, като решение се приема с поне 62 гласа „за“, подадени от поне 10

члена.

4. По процедурни въпроси Съветът приема решения с мнозинство от своите членове.

Член 35 *(предишен член К-7)*

1. Съдът на Европейските общности е компетентен, при условията по този член, да дава преюдициални заключения относно валидността и тълкуването на рамковите решения и решенията, по тълкуването на конвенциите, приети по силата на този дял, както и относно действителността и тълкуването на мерките по приложението им.

2. Всяка държава-членка може, с декларация, в момента на подписването на Договора от Амстердам или във всеки последващ момент, да приеме юрисдикцията на Съда за преюдициални заключения при условията по § 1.

3. Държавата-членка, която прави декларация по смисъла на § 2, посочва:

а) или че всяка юрисдикция в тази държава, чиито решения са окончателни според вътрешното право, може да поиска от Съда преюдициално заключение по въпрос, възникнал по всящо пред нея дело и отнасящ се до валидността или тълкуването на акт по § 1, ако счита, че такова заключение ѝ е необходимо, за да се произнесе:

б) или че всяка юрисдикция в тази държава може да поиска от Съда преюдициално заключение по въпрос, възникнал по всящо пред нея дело и отнасящ се до валидността или тълкуването на акт по § 1, ако счита, че такова заключение ѝ е необходимо, за да се произнесе.

4. Всяка държава-членка, независимо дали е направила декларация по смисъла на § 2, може да излага пред Съда писмени съображения по делата, които той гледа на основание § 1.

5. Съдът не е компетентен да се произнася по валидността или пропорционалността на операциите, осъществявани от полицията или други репресивни органи в държава-членка, нито по изпълнението на задълженията на държавите-членки по поддържането на обществения ред и опазването на вътрешна сигурност.

6. Съдът е компетентен да се произнася по законосъобразността на рамковите решения и на решенията по искиове, заведени от държава-членка или от Комисията заради липса на компетентност, съществено процедурно нарушение, нарушение на този договор или на разпоредба по негово то прилагане или злоупотреба с власт. Исковете по този параграф трябва да бъдат заведени в срок от два месеца от обнародването на акта.

7. Съдът е компетентен да се произнася по всеки спор между

държави-членки относно тълкуването или прилагането на актовете, приети на основание член 34, § 2, когато този спор не е бил разрешен в рамките на Съвета в продължение на шест месеца от поставянето му пред него от държава-членка.

Съдът е компетентен да се произнася и по всеки спор между държави-членки и Комисията относно тълкуването и прилагането на конвенциите по член 34, § 2, буква d).

Член 36 *(предишен член К-8)*

1. Създава се Координационен комитет, състоящ се от висши функционери. Освен функция по координацията, Комитетът има за задача:

- да предлага на Съвета становища, по искане на Съвета или по собствена инициатива;

- да съдейства, без да се засяга член 207 от ДЕО, за подготовката на работата на Съвета в областите по член 29.

2. Комисията участва изцяло в дейностите в областите по този дял.

Член 37 *(предишен член К-9)*

Държавите-членки отстояват общите позиции, приети съгласно този дял в международните организации и на международните конференции, в които участват.

Членове 18 и 19 се прилагат по въпросите от обхвата на този дял в зависимост от случая.

Член 38 *(предишен член К-10)*

Споразуменията по член 24 могат да се отнасят до въпроси от обхвата на този дял.

Член 39 *(предишен член К-11)*

1. Преди приемането на мерките по член 34, § 2, букви b), c) и d) Съветът се консултира с Европейския парламент. Последният се произнася в срок, който може да бъде определен от Съвета и който не може да бъде по-кратък от три месеца. При липса на становище в този срок Съветът може да се произнесе.

2. Председателството и Комисията информират редовно Европейския парламент за действията в областите по този дял.

3. Европейският парламент може да отправя въпроси или препоръки до Съвета. Ежегодно той провежда дебат по осъществения напредък в областите по този дял.

Член 40 (предишен член K-12, изм. ДН)

1. Засиленото сътрудничество в областите по този член цели да позволи на Съюза да се превърне по-бързо в територия на свобода, сигурност и правосъдие, при зачитане на компетенциите на Европейската общност и на целите, установени в този дял.

2. Членове от 29 до 39 и членове от 40-а до 41 се прилагат по отношение на засиленото сътрудничество по този член, освен ако е предвидено друго в член 40-а и в членове от 43 до 45.

3. Разпоредбите на ДЕО относно компетентността на Съда и нейното упражняване се прилагат спрямо този член и членове 40-а и 40-в.

Член 40-а (нов ДН)

1. Държавите-членки, които възнамеряват да установят засилено сътрудничество помежду си по силата на член 40, отправят искане до Комисията, която може да внесе в Съвета предложение в този смисъл. Ако не внесе предложение, Комисията уведомява заинтересованите държави-членки за причините. Тези държави-членки могат да предприемат инициатива пред Съвета, за да получат разрешение за съответното засилено сътрудничество.

2. Разрешението по § 1 се предоставя съгласно членове 40 до 45 от Съвета, с квалифицирано мнозинство, по предложение на Комисията или по инициатива на поне осем държави-членки, след консултиране с Европейския парламент. Гласовете на членовете на Съвета се оразмеряват съгласно член 205, § 2 от ДЕО.

Всеки член на Съвета може да поиска въпросът да бъде отнесен до Европейския съвет. След като това бъде направено, Съветът може да се произнесе съгласно ал. 1 на този параграф.

Член 40-в (нов ДН).

Всяка държава-членка, която иска да участва в засиленото сътрудничество, установено на основание член 40-а, уведомява за своето намерение Съвета и Комисията, която изпраща на Съвета своето становище в срок от три месеца от датата на получаването на уведомлението, като добавя по възможност препоръка за специфични мерки, които тя счита за необходими за участието на тази държава-членка в съответното сътрудничество. Съветът се произнася по молбата в срок от четири месеца от датата на получаване на уведомлението. Решението се счита за прието, освен ако Съветът, с квалифицирано мнозинство, в рамките на същия срок, реши да го отложи; в този случай Съветът посочва мотивите за своето решение и определя срок за преразглеждане.

За целите на този член Съветът действа съгласно условията по член 44, § 1.

Член 41 *(предишен член К-13)*

1. Членове 189, 190, 195, 196 до 199, 203, 204, 205, § 3, 206 до 209, 213 до 219, 255 и 290 от ДЕО се прилагат спрямо разпоредбите относно областите по този дял.

2. Административни разходите на институциите, които произтичат от разпоредбите относно областите по този дял, се поемат от бюджета на Европейските общности.

3. Оперативните разходи, които произтичат за прилагането на тези разпоредби, също се поемат от бюджета на Европейските общности, освен когато Съветът с единодушие реши друго. Когато даден разход не е поет от бюджета на Европейските общности, той се поема от държавите-членки в съответствие с брутния им вътрешен продукт, освен ако Съветът с единодушие не реши друго.

4. Бюджетната процедура по ДЕО се прилага за разходите, които се поемат от бюджета на Европейските общности.

Член 42 *(предишен член К-14).*

Съветът, с единодушие, по инициатива на Комисията или на държава-членка и след консултиране с Европейския парламент, може да реши, че дадено действие в областите по член 29 попада в обхвата на Дял IV от ДЕО и заедно с това да определи условията за гласуване по него. Той препоръчва на държавите-членки да приемат това решение в съответствие с техните конституционни разпоредби.

ДЯЛ VII. РАЗПОРЕДБИ ОТНОСНО ЗАСИЛЕНОТО СЪТРУДНИЧЕСТВО

Член 43 *(предишен член К-15, изм. ДН).*

Държавите-членки, които имат намерение да установят по-тясно сътрудничество помежду си, могат да използват институциите, процедурите и механизмите по този договор и ДЕО, при условие, че предвижданото сътрудничество:

а) цели да насърчи по-нататъшно осъществяване на целите на Съюза и на Общността, да защитава и служи на техните интереси и да засилва процеса на интеграцията;

б) зачита споменатите договори и единната институционална рамка на Съюза;

с) зачита *аки комюнотер* и мерките, приети въз основа на други разпоредби от посочените договори;

d) остава в рамките на компетенциите на Съюза или на Общността и не засяга области от изключителната компетентност на Общността;

e) не засяга Вътрешния пазар, така, както е определен в член 14, § 2 от ДЕО, или икономическото и социално единство, установено съгласно дял XVII от този договор;

f) не представлява пречка или дискриминация в търговията между държавите-членки и не води до изкривяване на конкуренцията между тях;

g) включва поне осем държави-членки;

h) зачита компетенциите, правата и задълженията на държавите-членки, които не участват в него;

i) не засяга разпоредбите на Протокола за включване на постигнатото от Шенген в обхвата на Европейския съюз;

j) е отворен за всички държави-членки съгласно член 43-b.

Член 43-a *(нов ДН)*

Засиленото сътрудничество може да се осъществява само като крайна мярка, когато в рамките на Съвета се установи, че целите на това сътрудничество не могат да бъдат постигнати в разумен срок при прилагането на съответните разпоредби на Договорите.

Член 43-b *(нов ДН)*

При установяването на засилено сътрудничество то е отворено за всички държави-членки. То остава отворено по всяко време, съгласно членове 27-е до 40-b от този договор и член 11-a от ДЕО, при зачитане на първоначалното решение и решенията, приети в тази рамка. Комисията и всички държави-членки, участващи в засиленото сътрудничество, се стремят да насърчават включването на възможно най-много държави-членки.

Член 44 *(предишен член К-16, изм. ДН)*

1. За приемането на актовете и решенията, необходими за осъществяването на засилено сътрудничество по член 43, се прилагат съответните институционни разпоредби на този договор и на ДЕО за създаване на Европейската общност. Но ако всички членове на Съвета могат да участват в разискванията, в приемането на решение участват само онези, които представляват държави-членки, участващи в засиленото сътрудничество. Квалифицираното мнозинство се определя по същата пропорция от оразмерени гласове и същия брой заинтересовани членове на Съвета, както посочения в член 205, § 2 от Договора за създаване на Европейската общност, и във втората и третата алинея на член 23, § 2 от този договор, що се отнася до засилено

сътрудничество на основание член 27-с. Единодушието се постига само с гласовете на заинтересованите членове на Съвета.

Тези актове не съставляват част от Съюзното *Acquis*.

2. Държавите-членки прилагат, доколкото ги засягат, актовете и решенията за осъществяване на засиленото сътрудничество, в което участват. Тези актове и решения са обвързващи само за държавите-членки, които участват в него, и в зависимост от случая са директно приложими само в тези държави. Държавите-членки, които не участват в засиленото сътрудничество, нямат право да препятстват осъществяването му от участващите държави.

Член 44-а *(нов ДН)*

Разходите по осъществяването на засиленото сътрудничество, с изключение на административните разходи на институциите, се поемат от участващите държави-членки, освен ако Съветът с единодушие на всички държави-членки, след консултиране с Европейския парламент не реши друго.

Член 45 *(предишен член К-17, изм. ДН)*

Съветът и Комисията осигуряват единството на действията, предприети на основание на този дял, както и между тях и политиките на Съюза и на Общността, и си сътрудничат за тази цел.

ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

Член 46 *(предишен член L, изм. ДН)*

Разпоредбите на Договора за създаване на Европейската общност, на Договора за създаване на Европейската общност за въглища и стомана и на Договора за създаване на Европейската общност за атомна енергия, отнасящи се до компетентността на Съда на Европейските общности и нейното упражняване, се прилагат само по отношение на следните разпоредби на този договор:

а) разпоредбите за изменение на Договора за създаване на Европейската икономическа общност с оглед създаването на Европейската общност, на Договора за създаване на Европейската общност за въглища и стомана и на Договора за създаване на Европейската общност за атомна енергия;

б) разпоредбите на Дял VI, при условията по член 35;

с) разпоредбите на Дял VII, при условията по членове 11 и 11-а от Договора за създаване на Европейската общност и член 40 от този договор;

д) член 6, § 2, що се отнася до действията на институциите,

доколкото съдът е компетентен по силата на Договорите за създаване на Европейските общности и този договор;

е) само процедурните разпоредби на член 7, като съдът се произнася по искане на заинтересованата държава-членка в срок от един месец от датата на констатацията на Съвета, предвидена в същия член.

ф) членове 46 до 53.

Член 47 *(предишен член M)*

При спазване на разпоредбите за изменение на Договора за създаване на Европейската икономическа общност с оглед създаването на Европейската общност, на Договора за създаване на Европейската общност за въглища и стомана и на Договора за създаване на Европейската общност за атомна енергия, както и на тези заключителни разпоредби, нищо в този договор не засяга Договорите за създаване на Европейските общности или последващите договори и актове, които ги изменят или допълват.

Член 48 *(предишен член N)*

Правителството на всяка държава-членка или Комисията могат да внесат в Съвета проекти за ревизиране на договорите, на които се основава Съюзът.

Ако Съветът, след консултиране с Европейския парламент и, в зависимост от случая, с Комисията, изрази положително становище за свикването на конференция на представителите на правителствата на държавите-членки, тя се свиква от председателя на Съвета, за да се приемат по общо съгласие необходимите изменения в тези договори. В случай на институционни изменения във валутната област, се провеждат консултации и с Европейската централна банка.

Измененията влизат в сила, след като бъдат ратифицирани от всички държави-членки, съгласно техните конституционни разпоредби.

Член 49 *(предишен член O)*

Всяка европейска държава, която зачита принципите по чл. 6, § 1, може да кандидатства за членство в Съюза. Тя трябва да отправи молба до Съвета, който се произнася с единодушие след консултиране с Комисията и след одобрение от Европейския парламент, който се произнася с абсолютно мнозинства от членовете си.

Условията по приемането и необходимите във връзка с него изменения на договорите, на които се основава Съюзът, се уреждат в споразумение между държавите-членки и кандидатстващата държава. Това споразумение подлежи на ратификация от всички договарящи държави, съгласно техни конституционни разпоредби.

Член 50 (предишен член P)

1. Членове 2 до 7 и 10 до 19 от Договора за създаване на единен Съвет и единна Комисия на Европейските общности, подписан в Брюксел на 8 април 1965 година, се отменят.

2. Член 2, член 3, § 2 и Дял III от Единния европейски акт, подписан в Люксембург на 17 февруари 1986 година и в Хага на 28 февруари 1986 година, се отменят

Член 51 (предишен член Q)

Този договор се сключва за неопределен срок.

Член 52 (предишен член R)

1. Този договор подлежи на ратификация от Високодоговарящите страни съгласно техните конституционни разпоредби. Ратификационните документи се депозират при правителството на Република Италия.

2. Този договор влиза в сила на 1 януари 1993 година, при условие че всички ратификационни документи са депозирани, или на първия ден от месеца, който следва депозирането на ратификационния документ от последната договаряща държава, която го ратифицира.

Член 53 (предишен член S)

Този договор, съставен в единствен оригинал на английски, гръцки, датски, ирландски, испански, италиански, немски, португалски, френски и холандски език, като текстовете на всеки от тези езици са еднакво валидни, се депозира в архивите на правителството на Република Италия, което ще изпрати заверено копие до всяко от правителствата на другите договарящи държави.

По силата на Договора за присъединяване от 1994 г. валидни са също и версиите на този договор на финландски и шведски език.

В ПОТВЪРЖДЕНИЕ НА КОЕТО долуподписаните пълномощни представители подписаха този договор.

Сключен в Маастрихт на седмия ден от месец февруари хиляда деветстотин деветдесет и втора година.

Марк ЕЙСКЕНС
Уфе ЕЛЕМАН-ЙЕНСЕН
Ханс-Дитрих ГЕНШЕР
Андонис САМАРАС

Филип МАЙСТАДТ
Андерс ФОГ РАСМУСЕН
Теодор ВАЙГЕЛ
Ефтимиос ХРИСТОДУЛУ

Франсиско ФЕРНАНДЕС ОРДОНЯС
Ролан ДЮМА
Джерард КОЛИНС
Джани ДЕ МИКЕЛИС
Жак ПООС
Ханс ВАН ДЕН БРУК
Жоао де Деуш ПИНЕЙРУ
Дъглас ХЪРД

Карлос СОЛЧАГА КАТАЛАН
Пиер БЕРЕГОВОА
Бърти АХЪРН
Гуидо КАРЛИ
Жан-Клод ЮНКЕР
Вилем КОК
Жорже БРАГА СЕ МАСЕДО
Франсис МОД

ЗАКЛЮЧИТЕЛЕН АКТ към Договора от Маастрихт

1. Конференциите на представителите на правителствата на държавите-членки, свикани в Рим на 15 декември 1990 г., за да приемат по общо съгласие необходимите изменения в Договора за създаване на Европейската икономическа общност с оглед осъществяването на политически съюз и с оглед заключителните етапи на Икономическия и валутен съюз, и в Брюксел на 3 февруари 1992 година за изменение на Договорите за създаване съответно на Европейската общност за въглища и стомана и на Европейската общност за атомна енергия, като резултат от измененията, предвидени в Договора за създаване на Европейската икономическа общност, приеха следните текстове:

I. ДОГОВОР ЗА ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ

II. ПРОТОКОЛИ* †

1. Протокол относно придобиването на собственост в Дания;
2. Протокол относно член 119 от Договора за създаване на Европейската общност;
3. Протокол за Устава на Европейската система на централните банки и на Европейската централна банка;
4. Протокол за Устава на Европейския валутен институт;
5. Протокол относно процедурата за определяне на прекомерно големия бюджетен дефицит;
6. *Протокол относно критериите за сближаване, в съответствие с член 109 j (нов чл. 121) от Договора за създаване на Европейската общност;*
7. Протокол за изменение на Протокола за привилегиите и имунитетите на Европейските общности;
8. Протокол относно Дания;

---

* В курсив – протоколът, който е възпроизведен в това издание – бел. съст.

9. Протокол относно Португалия;
10. Протокол относно преминаването към третия етап на Икономическия и валутен съюз;
11. Протокол за някои разпоредби относно Обединеното кралство Великобритания и Северна Ирландия;
12. Протокол за някои разпоредби относно Дания;
13. Протокол относно Франция;
14. Протокол за социалната политика, към който е включено като приложение споразумението, сключено между държавите-членки на Европейската общност, с изключение на Обединеното кралство Великобритания и Северна Ирландия, към което са приложени две декларации;
15. Протокол относно икономическото и социално сближаване;
16. Протокол относно Икономическия и социален комитет и Комитета на регионите;
17. Протокол, приложен като допълнение към Договора за Европейски съюз и към Договорите за създаване на Европейските общности;

Конференциите постигнаха съгласие, че Протоколите с номера от 1 до 16 ще бъдат включени като приложение към Договора за създаване на Европейската общност, както и че протоколът с номер 17 ще бъде включен като приложение към Договора за създаване на Европейски съюз и към Договорите за създаване на Европейските общности.

2. При подписването на тези текстове конференциите приеха изброените по-долу декларации, включени като приложение към този Заключителен акт:

III. ДЕКЛАРАЦИИ* ‡

1. Декларация относно гражданската защита, енергетиката и туризма;
2. *Декларация относно гражданството на държава-членка;*
3. Декларация относно Част III, дял III и VI от Договора за създаване на Европейската общност;
4. Декларация относно Част III, дял VI от Договора за създаване на Европейската общност;
5. Декларация относно валутното сътрудничество с трети държави;
6. Декларация относно валутните отношения с Република Сан

---

* В курсив – декларациите, които са възпроизведени в това издание – бел. съст.

Марино, Ватикана и Княжество Монако;

7. Декларация относно член 73-d от Договора за създаване на Европейската общност;

8. Декларация относно член 109 от Договора за създаване на Европейската общност;

9. Декларация относно Част III, дял XVI от Договора за създаване на Европейската общност;

10. Декларация относно членове 109, 130-г и 130-у от Договора за създаване на Европейската общност;

11. Декларация относно директивата от 24 ноември 1988 година (емисии).

12. Декларация относно Европейския фонд за развитие;

13. Декларация относно ролята на националните парламенти в Европейския съюз;

14. Декларация относно Конференцията на парламентите;

15. Декларация относно броя на членовете на Комисията и на Европейския парламент;

16. Декларация относно йерархията на общностните актове;

17. Декларация относно правото на достъп до информация;

18. Декларация относно прогнозните разходи, произтичащи от предложения на Комисията;

19. Декларация относно прилагането на Общностното право;

20. Декларация относно оценката за въздействието на общностните мерки върху околната среда;

21. Декларация относно Сметната палата;

22. Декларация относно Икономическия и социален комитет;

23. Декларация относно сътрудничеството с благотворителни организации;

24. Декларация относно защитата на животните;

25. Декларация относно представяването на интересите на отвъдморските страни и територии, посочени в член 227, § 3 и § 5, буква а) и б) от Договора за създаване на Европейската общност;

26. Декларация относно най-отдалечените райони на Общността;

27. Декларация относно гласуването при общата политика по външните работи и сигурността;

28. Декларация относно практическите условия при общата политика по външните работи и сигурността;

29. Декларация относно езиковия режим при общата политика по външните работи и сигурността;

30. Декларация относно Западноевропейския съюз;

31. Декларация относно убежището;

32. Декларация относно полицейското сътрудничество;

33. Декларация относно споровете между ЕЦБ и ЕВИ от една страна и техни служители.

Подписан в Маастрихт на седмия ден от месец февруари хиляда деветстотин деветдесет и втора година.

Марк ЕЙСКЕНС
Уфе ЕЛЕМАН-ЙЕНСЕН
Ханс-Дитрих ГЕНШЕР
Андонис САМАРАС
Франсиско ФЕРНАНДЕС ОРДОНЫС
Ролан ДЮМА
Джерард КОЛИНС
Джани ДЕ МИКЕЛИС
Жак ПООС
Ханс ВАН ДЕН БРУК
Жоао де Деуш ПИНЕЙРУ
Дъглас ХЪРД

Филип МАЙСТАДТ
Андерс ФОГ РАСМУСЕН
Теодор ВАЙГЕЛ
Ефтимиос ХРИСТОДУЛУ
Карлос СОЛЧАГА КАТАЛАН
Пиер БЕРЕГОВОА
Бърти АХЪРН
Гуидо КАРЛИ
Жан-Клод ЮНКЕР
Вилем КОК
Жорже БРАГА СЕ МАСЕДО
Франсис МОД